

„Aki szelet vet...”

A békéltetés, a bizalmatlanság egyik oldalán, a másikon meg a kialakult helyzettel való megalkuvás, a mindenáron meghocsátás a jellemző. A szegedi Elektromos Szövetkezetben ez a kettősség állítja egymással szembe a szövetkezet több vezetőjét a villanszerelő részleg dolgozóinak egy részével, pontosabban szólva: Görög László részlegvezetőt dr. Tukarcy László elnökkel, Borotvás Vencel párttitkárral és mindazokkal, akik nem állnak mellé, nem adnak neki igazat. Az áldatlan állapot nem mai keletű, de pontot lehetett és kellett is volna tenni már rá, éppen a munkához való jó légkör megteremtése, a szövetkezet és tagjai boldogulása érdekében.

Ehelyett sorra olvasok most iratok tisztújító közgyűlés előkészítéséről, termelési tanácskozásról, beadványt a népi ellenőrzéshez, lemondó nyilatkozatot a szövetkezeti tisztségről, jegyzőkönyvet fegyelmi kivizsgálásáról, határozatot és indoklást írásbeli megrovásról, fellebbezést a döntőbizottsághoz, aztán egy panaszlevelet, amelyet szerkesztőségünknek küldtek és 24-en írtak alá a villanszerelő részlegből. Az irathalmazba — amelyet Görög László mellékel és ügyével foglalkozik — szédülni lehet. Mi történt valójában?

A villanszerelő részlegben szeptember 24-én termelési tanácskozást hívott össze a szövetkezet vezetősége, hogy megtárgyalják: alapszabályok megírása vagy nyereséget osszanak? A zsebbe vágó kérdésben nem született döntés, egységes akarati híján. És azért sem, mert a vita hevében Görög László elragadtatta magát és önértében megsértette először a szövetkezet elnökét, aztán a párttitkárát. Másoknak is voltak borsos kiszólásai. A sértést persze többen — a sértettek is — visszautasították. A személyeskedésbe fajult tanácskozás ezzel megfeneklett és mindenki keserű szíjjel ment haza. Görög László ezután írásbeli megrovást kapott.

A szerkesztőségnek küldött panaszlevél alálírói közül egymás szemébe és fülehallatára beszélgettem Tóth Gyulával, Kónya Sándorral, Novák Jánossal, Balogh Lajossal, Miskolczi Györggyel, Sirok Józseffel, Görög Lászlóval, Németh Józseffel, Sirok és Németh párttag, a többiek pártönkívüliek. Valamennyien a békéltetés feszegettek. A szövetkezeti demokrácia megsértését abban látták, hogy Görög László felelősségre vonásával őket is megsértették, mondván, hogy mindegyiküknek adhattak volna fegyelmet, amiért szókimondók voltak a termelési tanácskozáson és bíralták a vezetőséget is. Gondolhatam, ha a részlegvezetőjükkért így kiállnak, akkor fordítva is ez szokott történni, espedig 1957-től 1974. október 26-ig, amikor Görög tagja volt még a szövetkezet vezetőségének, de tisztségéről lemondott. November elsején viszont szövetkezetével kapcsolatosan közérdekű bejelentést tett a Szeged városi Népi Ellenőrzési Bizottságon írásban, ahonnan nyolc napra rá levélben válaszolt nekik, hogy majd tájékoztódnak és az eredményről értesítik.

— Mindmáig — panasolta Görög László — semmiféle értesítést nem kaptam tőlük. Kitudódhatott, hogy bejelentést tettem, és ezért van, hogy személyem és részlegem munkája megbecsülése rendre csorbát szenved a szövetkezetben. Az emberek nagy része nem mer szólni a szövetkezet vezetői ellen, mert vagy fél, vagy lekötöztetett. Több szocialista brigád működött nálunk évek alatt. Ezek létszáma és hangulata csökkent, mert munkájukat nem értékelték reálisan. Az értékelők mindig változtak, így a felelőst soha nem találták meg.

Az irat- és papírhalmaz mögött hol van hát az ember, és kiféle, milyen indítékú? Hosszú órákon át ezt kerestem újabb beszélgető partnerekkel, dr. Tukarcy Lászlóval, aki 1964 óta elnök, Borotvás Vencellel, Misik Rezső műszaki vezető helyettesével és Bozsányi László személyzeti vezetővel. Dr. Tukarcy ott kezdte, hogy évekként elzöngélt Görög barátok voltak.

— Ha lehet — mondta most —, akkor elkerülöm az utcán is, mert nem tudom, hogy kezdet fog velem, vagy megbánt. Fegyelmi ügy tárgyalásakor többször bejött hozzám. A könnyekig hatóva kért elnézést, amiért megsértett. Azelőtt a vezetőségi ülésekről is kirohant a viták hevében, majd visszajött, mindenki előtt megölelt, utána meg feljelentett a Népi Ellenőrzési Bizottságon. Ebbe az emberbe belefáradtam, miatta szedek nyugtatókat.

Amiről Görög nem szolt panaszában, azt itt dokumentálni tudták. A bejelentés után 28 napig vizsgálódott a NEB. A tapasztalatait 1975 februárban vezetőségi ülésen, márciusban közgyűlésen tanácskoztak meg a NEB képviselőinek jelenlétében. A vizsgálat summája az volt, hogy gyökeres hibák nincsenek, a szövetkezet addig is eredményesen működött. A fellelt hiányosságokért egyszemélyi felelősséget nem lehet megállapítani. A jövőre nézve viszont: a szövetkezet dolgozóinak és vezetőinek szorosabban kell összefogni az eredményesebb munkáért, a hiányosságok megszüntetéséért. Tavaly egy villanszerelő csoportnál az új bérrendszer bevezetése után a normát vizsgálták meg egy külső munkán a szövetkezet vezetői. Mikor ezt Görög megtudta, rájuk támadt: miként mertek az ő tudta nélkül ellenőrizni?

Az abszolút igazságot megtalálni és élni vele, merő képtelenség, amíg csak beszélnek róla. Borotvás Vencel érzékeltette, hogy ő tudja, miért lett szálka Görög szemében. Többször és megszakításokkal Görög bátyja is a villanszerelő részlegnél dolgozott. Borotvás akkor részlegvezető-helyettes volt, és mert szólni Görögnek, hogy a bátyja rendszeresen italosan, sőt részegen megy munkába, ahol árammal dolgozik, létráról, állványról vési a falat.

— Azt vetik a szememre — mondta —, hogy most nemcsak egy részleget, hanem az egész szövetkezetet kell látnom, képviselnem. És nem állok az uszályukba. Feszegetik, hogy a fizikai dolgozók és az adminisztrációval foglalkozók létszáma nálunk aránytalan. Oka ennek a szétszórt munkahely Szegedtől Csongrádig, a lakossági szolgáltatásban az évi 60 ezer ügyfél, kapcsolat sok partnerrel. Pont ennél a részlegnél uralkodott el az a szellem, hogy ha nincs pénz, nincs munkaverseny. Ténylegesen itt nincs is munkaverseny. Ezzel szemben az évi

átlagkereset ebben a részlegben 33 ezer 500 forint. Mondtak erre adatokat is. Sirok József például 1974-ben 46 ezer, 1975-ben 45 ezer 900 forintot keresett. Kónya Sándor 51, illetve 52 ezret, Tóth Gyula 42, illetve 49 ezer 500-at, Görög László 66, illetve betegsége miatt 50 ezret.

Misik Rezső itt volt ipari tanuló, szövetkezeti, majd vezetőségi tag, aztán elkerült máshová és visszajött, műszaki főiskolai végzettséggel. Véleménye szerint a villanszerelő részleg kivonja magát a szövetkezet egészéből. Amit nem ők találnak ki, annak — ha jó, ha rossz — ellenszögülnék. Szerinte Görög elfogad utasításokat anélkül, hogy átgondolná, s amikor nem tud velük megbirkózni, kitalálásnak minősíti azokat. A részleg összetevékenységét nem fogja át, vagy nem tudja. A szerződések tartalmi részét nem ismeri, sem a számlázást átfogóan. Jó szakember, de nem jó részlegvezető. Mellette felnőttek már technikai végzettséggel képzetebbek, bár előtte is ott volt a tanulási lehetőség.

— Munkája, a részleg vezetése miatt — hangoztatta Misik Rezső — tudtam volna ellene fegyelmi eljárást kezdeményezni már én is, adott rá okot. Hogy nem tettem, nem is tudom... De nekem is van főnököm, esetleg ő nem helyeselte volna.

Végül is oda lyukadtunk ki, hogy mindenki, egyén és testület egyaránt, aki és amely rendet teremthetne, huzódzik a kezdeményezéstől. Az elnök, a párttitkár, a műszaki vezetés éppúgy, mint a szövetkezet és a pártszervezet vezetősége. Senki nem akar rossz lenni, viszont tartanak a fenyegető nagy hangtól, inkább kiborulnak. Ugyan miért? A megtorpanásnak a rosszat elnézésnek tipikus esetét cipel az a szövetkezet, több éve. Ez bontja egységüket, szétforgácsolja erejüket, hátraveti őket a munkában.

Lódi Ferenc

Kertváros Zalaegerszegen

Elkészült Zalaegerszeg újabb városrésze — a kertváros — rendezési terve. A Városerősségi Tudományos Intézet koncepciója szerint ezzel Zalaegerszeg délnyugati városárára eléri a városi parkerdőt.

A kertvárosi területen többemeletes, teleszerű kivitelezésben további 3000 lakás épül. A következő években ide összpontosítják a városi építőipari kapacitást.

A nyolcadik paragrafus

Az 1976/77. tanév szeptemberétől véglegessé vált a gimnázium és szakközépiskola Rendtartása. A kísérleti évek tapasztalatai nyomán végrehajtott módosítások révén tartalma kikristályosodott, hasznos alapjait szolgálja az iskolai munkának. Szülői értekezleten mondta az egyik édesanya:

— Nekem azért is tetszik az új Rendtartás, mert többek között világosan kifejti, hogy mi a feladata és szerepe az iskolában a szülői munkaközösségnek.

Valóban, a Rendtartás 8. paragrafusa pontokba foglalja mindazt, amit a szülői munkaközösség tevékenységéről tudni kell. Már az első szakaszban a lényeg: „A szülői munkaközösség, az iskola közösségének szerves részeként — a Hazafias Népfront helyi szerveinek, valamint az iskola igazgatójának irányításával, az iskola speciális helyzetét és feladatait figyelembe véve — segíti az iskolai és a családi nevelés összehangolását, biztosítja a szülői részvételét az ifjúság szocialista nevelésében.”

Az új Rendtartásban tehát a szülői munkaközösség feladata és szerepköre megnőtt, mert úgy kell tekinteni, számításba venni, mint az iskola közösségéhez tartozó testületet. Benne van az iskolai élet vérkeringésében, erkölcsileg felelős annak a jó munkájáért, részese a sikernek és a kudarcnak, jó vagy közepes tevékenysége meglátszik az iskolai hétköznapi munkájában, a szülőknél a gyermekneveléshez való viszonyában és az iskola tiszteletében és szeretetében. Azért is nőtt a szerepe, mert a szervezőmunka mellett a nevelőmunkából is ki kell vennie

a részét. Biztosítania kell, hogy a szülők is törődjenek gyermekük nevelésével, s ne csak az iskolára háruljon annak feladata. El kell érnie, hogy — a szülőknél a gyermekükkel való foglalkozása révén is — csökkenjen a pedagógusok túlterhelése, s hogy mielőbb összhang legyen az iskolai és a családi nevelés között. Az új Rendtartásban tehát a nevelési kérdések kerültek előtérbe.

Hogyan tudja az elgondolásokat a szülői munkaközösség megvalósítani?

Mindenekelőtt úgy, ha az eddiginél jobban bekapcsolódik az iskola hétköznapi életébe, és vállalja a négy legfontosabb feladatot: a szülők tájékoztatását; részt vállal a pályaválasztási és a gyermekvédelmi munkában; társadalmi munkák szervezésével és végzésével hozzájárul az iskola nevelési, tanulmányi célkitűzéseinek, kulturális és sportprogramjának megvalósításához, valamint a tárgyi, egészségügyi és esztétikai feltételek fejlesztéséhez.

A tájékoztatás azért fontos, hogy a szülők is tisztában legyenek az iskolai szocialista nevelés kérdéseivel, az iskolai szervezett mozgalmi tevékenységével. Tudják az iskola elkötelezettségéről, örömeiről és gondjairól, mert csakis így érezhetik magukénak az iskolát, s ennek révén érhetik el legjobban a szülői ház és az iskola nevelő tevékenysége közötti összhangot.

A szülői munkaközösség azonban nemcsak olyan közvetítő láncszem, amely a szülőket tájékoztatja, hanem egyik legfontosabb feladata a szülők véleményét és javaslatát is eljuttatni az is-

Konténerkikötők

A havannai kikötőben 1980-ig évente 750 ezer tonnás áruforgalom lebonyolítására alkalmas modern konténerakkadót létesítenek a kubai kikötők öt éves korszerűsítési programjának keretében.

Amunkában töltött idő igazolásáról

J. F. szegedi olvasónk jubileumi jutalmat szeretne kapni, mert számítása szerint megvan a 25 évi munkaviszonya. A vállalatnál azonban csak 23 évet ismernek el, mert két évről — mint mondták — igazolása nem megfelelő. Kérdezi: milyen igazolásokat köteles a vállalat elfogadni, s hová fordulhat panasszal, ha a vállalat eljárását sérelmesnek tartja, mert tanúkkal — akikkel együtt dolgozott — tudja igazolni a vitás munkaviszonyt.

A munkaviszonyban töltött korábbi időket csak akkor lehet számításba venni, ha a dolgozó azt hitelt érdemlően igazolja. Az igazolásra bármely hitelt érdemlő okirat, vagy egyéb okmány felhasználható. Az igazolás alapjait a vállalat panasszal, ha a vállalat eljárását sérelmesnek tartja, mert tanúkkal — akikkel együtt dolgozott — tudja igazolni a vitás munkaviszonyt.

vet (szolgálati könyvet, cselekdíjakat) is. Okmányként kell elfogadni a kinevezési okiratot, működési bizonyítványt és minden egyéb olyan iratot, amelyből a munkaviszony hitelt érdemlően megállapítható. Ilyen lehet például a régi szakszervezeti tagkönyv is. Az is előfordul, hogy a dolgozónak semmiféle okirata nincs, de tudja korábbi munkáltatóinak nevét, címét és azt is, hogy mennyi időt töltött ott. Ilyen esetben — amennyiben a dolgozó biztosításra be volt jelentve — a volt munkáltató telephelye szerint illetékes társadalombiztosítási igazgatóság (kirendeltség) is ad igazolást a nála levő nyilvántartások alapján. Ezt az igazolást a társadalombiztosítási szerv tíz forint illetékbélyeg lerovása ellenében adja ki. A vállalat ezt az igazolást köteles elfogadni. Ez utóbbi igazolás nem azonos a társadalombiztosítási jogszabályok szerint a nyugdíj jogosultság szempontjából szolgáló időként figyelembe vett idővel. Ebben a kérdésben a Legfelsőbb Bíróság több határozatában felhívta a

figyelmet arra, hogy a munkaviszonyban töltött idő és a társadalombiztosítási törvény alapján megállapított szolgálati idő nem mindig azonos fogalom, ezért a jubileumi jutalom szempontjából csak az 5/1967. (X. 8.) MűM. sz. rendelet 8-12. paragrafusában foglalt rendelkezések az irányadók.

Olvasónk esetében azt tanácsoljuk, hogy forduljon panasszal a vállalat munkai ügyi döntőbizottsághoz és kérje a két évi munkaviszonyának elismerését. A munkaviszonyban töltött idő bizonyításánál a munkai ügyi vitát elbíráló szerv nincs kötelessége bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához, vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához, és felhasználhatja a felek előadásait, továbbá minden egyéb bizonyítékokat, amely a tény kiderítésére alkalmas. Ilyen bizonyító eszköz lehet a hitelt érdemlő tanúvallomás is. (Munkai ügyi Kollégium 75. számú állásfoglalása.)

Dr. V. M.

K. Gy.